

DROTTNINGENS

JUVELSMYCKE

C. J. L. ALMQVIST

OPERAVERKSTAN 2016

TEXT Lars Fembro

GRAFISK FORM Pia Lindgren

FOTO Rebecca Bendrén, Christiaan Dirksen, Lars Fembro, Micke Grönberg, Rebecka Lassbo, Jens Molander, Charlotte T Strömwall, Carl Thorborg

Drottningen juvelsmycke

– INSPIRATIONSMATERIAL

Carl Jonas Love Almqvist föddes 1793, året efter Gustav III mördades på maskeradbalen på operan i Stockholm. Almqvists mormor var med på balen och upplevde det hela. När kungens mördare Ankarström fängslades och avrättades adopterade Almqvists morfar Gjørwell mördarens faderlösa barn. Naturligtvis hörde Almqvist många historier om mordet och sammansvärjningen under sin uppväxt. Senare i livet studerade han rättegångsprotokoll och andra handlingar, och allt detta sammantaget låg till grund för *Drottningens juvelsmycke*.

Boken

Drottningens juvelsmycke (eller *Azouras Lazuli Tintomara*) är en roman som utkom 1834. Den utspelar sig strax före, under och efter tiden för mordet på Gustav III år 1792, och räknas ibland som Sveriges första historiska roman. En av den svenska litteraturens mest mytomspunna gestalter figurerar i denna roman – den androgyna Tintomara. Romanen är mycket omväxlande och innehåller många stilar och sidospår. En del är skrivet som brevväxling, en del har talad dialog som en pjäs, en del är rättegångsprotokoll m m. Romanen har dramatiserats och uppförts på scener vid ett flertal tillfällen, första gången 1953 i Stockholm. I mars 1961 hade *Drottningens juvelsmycke* premiär som drama på Malmö stadsteater i regi av Hans Dahlin. Det var en stor, påkostad uppsättning med stor ensemble och Anita Björk i rollen som Tintomara.

Drottningens juvelsmycke på Malmö Opera (dåvarande Malmö Stadsteater)

Den gjordes också som TV-film 1967 i regi av Bengt Lagerkvist. Lars Johan Werle komponerade operan *Tintomara* efter ett libretto av Leif Söderström som bygger på romanen. Operan hade premiär på Kungliga Operan 1973 och har även spelats i Göteborg.

Som sångspel

Maria Sundqvist, Operaverkstans konstnärliga ledare, har bearbetat romanen för vår uppsättning och har valt att fokusera på äventyret och jakten på juvelsmycket. Hon har förvandlat den tjocka boken till ett sångspel där musiken till föreställningen i huvudsak är komponerad av Almqvist själv.

Ett sångspel är en musikdramatisk lättare form av underhållning, ett skådespel med talad dialog och musikinslag, av mindre format än en opera eller operett.

Musiken i föreställningen

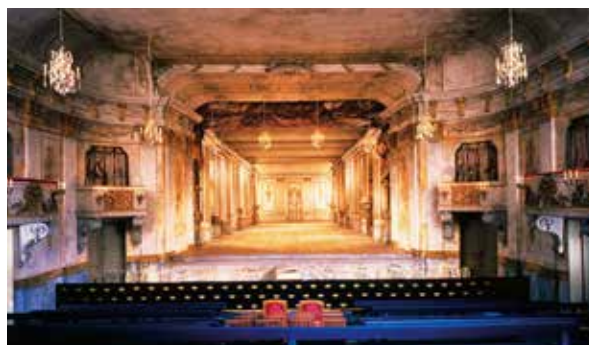
Musiken till föreställningen är komponerad dels av Almqvist, dels av Joseph Martin Kraus. För arrangemang och musikdramaturgi svarar Jonas Forssell.

Almqvist spelade gärna piano, många har sagt att han spelade hellre än bra. Som kompositör var han oskolad och beskrevs av en samtida tonsättarkollega som ett stort snille, men utan talang. Han letade sig fram på pianot, kände inte till harmonier eller kompositionslära, hans öra var oövat och hörde sällan musik. Det verkade som han i sitt inre hörde underbara ljud som hindrade honom att höra de yttre tonerna. Almqvist skrev flera dikter som han kallade för Songes, som betyder drömmar. De var tänkta att sjungas till Almqvists egen musik, och gärna att uppföras som små skådespel, ett slags poetiska tablåer. Några av dikterna, som *Du går icke ensam* och *Den lyssnande Maria* har blivit berömda, men de flesta av de femtio dikterna i Songes är nära nog okända. Almqvist tryckte samlingen 1849 i andra delen av *Törnrosens bok*.

Scenografin

Scenografen Leif Persson har låtit sig inspireras av Gustav III:s älskade Drottningholms Slottsteater. Han vill att det ska kännas som att komma in bakom kulisserna på scenen.

Teatern uppfördes 1766 för kungens mor, änkedrottningen Lovisa Ulrika (det är hennes smycke som stjäls i föreställningen), och hade sin storhetstid under Gustav III:s regering, men stängdes när kungen mördades. Under 1800-talets första hälft användes den endast sporadiskt, och föll i törnrosasömn 1858. 1921 återupptäcktes den närmast helt intakta teatern, som sedan varsamt renoverats och återställt i sitt ursprungliga skick. Hela scenmaskineriet återfanns bevarat, liksom ett trettiotal scenbilder.

Drottningholms slottsteater

Personerna i föreställningen

Föreställningen innehåller två huvudkaraktärer som under pjäsens gång byter både kostym och roll. Almquist uppträder i sju olika roller och Azouras Lazuli Tintomara la Tournerese i sex olika skepnader – både som kvinna och man.

Almquist – även som Gustav III, Ankarström, Tintomaras mor Clara, Cohen, Onkeln, Gustav IV Adolf

Azouras Lazuli Tintomara la Tournerese – lockfågel, dansare, pojke, betjänt, dam, vid avrättningsscenen

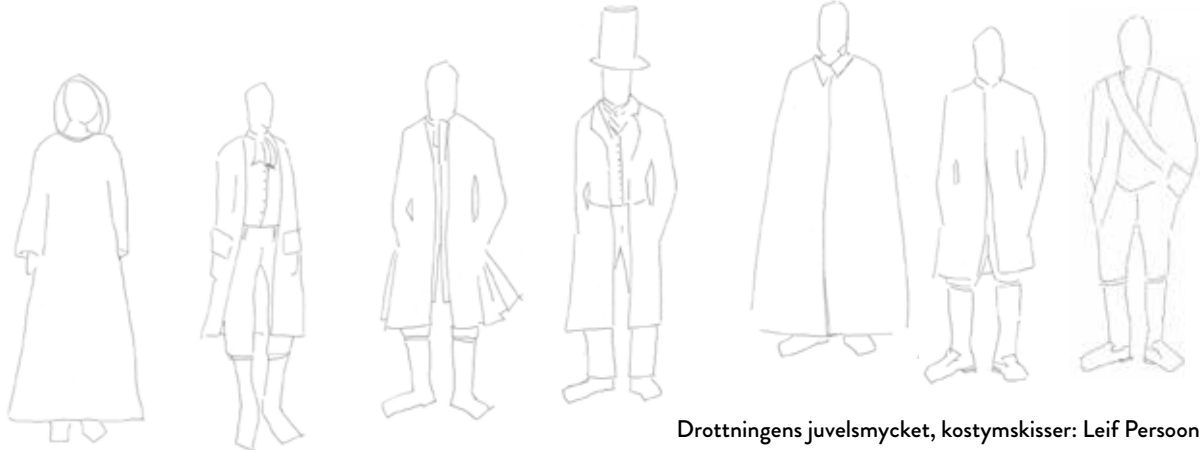
Amanda – Tintomaras vän

Viktor – en vän

Reuterholm – friherre, ledde förmyndarregeringen tiden efter Gustav III:s död

Friherrinnan – violin

Hovfolk – valthorn, oboe och kontrabas

Drottningens juvelsmycket, kostymkisser: Leif Persoon

Handlingen

Drottningens juvelsmycke utspelar sig tiden före, under och efter mordet på Gustav III. Tintomara är dotter till Clara, som är en fd aktris vid operan. I hemlighet är Tintomara halvsyster till den omyndige kung Gustav IV Adolf.

Tintomara lånar drottningens juvelsmycke, en tiara med ädelstenar, eftersom hon vill visa det för sin sjuka mor. Under maskeradbalen på Operan används Tintomara som lockfågel för kungen, under anstiftan av Reuterholm. Amanda läser ett brev där kungen varnas för ett attentat. När Ankarström och hans anhang angriper och skjuter kungen uppstår förvirring och dörrarna låses. Tintomara stöter på Amanda och tillsammans lyckas de undgå kontrollen av de närvarande på Operan genom att fly genom olika lönngångar. Amanda möter den förklädde kungamördaren Ankarström på mordnatten och blir rädd när han pratar om döden.

Tintomara visar smycket för Clara och sin vän Viktor. På natten när de sover stjälar Viktor smycket och säljer det till Cohen. När Tintomara och Clara upptäcker vad som hänt, tar Clara livet av sig. Tintomara går under jorden utklädd till pojke. Viktor förstår att Cohen har ingått i konspirationen mot kungen, och ger sig iväg för att ange honom. Cohen fingerar att han tar livet av sig, men flyr istället utomlands efter att ha demonterat smycket och bytt ut ädelstenarna mot falska.

En tid efter mordet gömmer sig Tintomara hos Friherrinnan och Onkeln, där hon som betjänten Lazuli träffar Amanda igen. Reuterholm letar upp Tintomara och hotar att han ska avslöja att det är henne man söker som den okända lockfågeln. Tintomara hotar i sin tur att hon ska avslöja Reuterholms inblandning i konspirationen för den unge Gustav IV Adolf. Tintomara flyr från Reuterholm och söker upp kungen för att varna honom. Reuterholm dyker upp och säger att man har hittat juvelsmycket. Tintomara erkänner att det

var hon som tog smycket som ett lån. Hon gömmer sig hos Amanda men flyr från även detta gömställe. Hon träffar Viktor som ber henne om förlåtelse och Tintomara ber honom att hjälpa henne. Tintomara upptäcks av Reuterholm och sätts i fängelse. Reuterholm övertygar kungen att han ska låta avrätta henne för stölden av smycket, men planerar att skrämma henne genom en skenarkebusering. Tintomara försvinner.

Carl Jonas Love Almqvist (1793–1866)

Almqvist var en svensk författare, journalist, lärare, rektor, präst och musiker som levde ett mycket spännande och omväxlande liv. Han föddes i Stockholm och växte upp i Roslagen. 15 år gammal började han studera i Uppsala där han var ovanligt beläst för så unga år. Han promoverades till filosofie doktor vid 22 års ålder. Han gifte sig 1824 och flyttade till Värmland för att leva lantliv som tidig gröna-vågare. Försöket misslyckades och han återvände snart till Stockholm. 1829 blev han lärare och senare rektor vid Nya Elementarskolan. Han författade många skolböcker, matematikböcker och språkböcker. 1837 prästvigdes han och sökte sedan arbete inom kyrkan, men fick inga tjänster.

Almqvist började arbeta som journalist och i Aftonbladet skrev han en massa skarpa tidningsartiklar om saker som han tyckte var fel. Han skrev om lika rättigheter mellan rika och fattiga, mellan män och kvinnor, han skrev om hur fångar skulle behandlas och han ville ändra på kyrkan. Allt detta retade många; politiker och präster och andra med makt. Mycket av detta är självklart idag, men det var det inte då. Almqvist var före sin egen tid och modig.

Carl Jonas Love Almqvist

Framför allt såg han sig som författare och skrev många böcker. Kanske är det tre verk som han blivit mest känd för: *Drottningens juvelsmycke*, *Amorina* och *Det går an*. Han arbetade med ett jätteverk som han kallade *Törnrosens bok*, som i sin tur innehöll en massa böcker, spännande berättelser och musik. Häri ingår *Drottningens juvelsmycke*.

Det går an (som Operaverkstan sätter upp i sommar i samarbete med Läckö Slotts opera) blev början till Almqvists fall. Boken handlar om ett ungt par, Sara och Albert, som bestämmer sig för att leva tillsammans utan att gifta sig. Den är också ett angrepp på skräväsendet och kvinnors rätt att försörja sig. Boken kom ut 1839 och gjorde stor skandal och ledde till att Almqvist fick sluta som rektor. Den förstörde hans karriär som präst och han brännmärktes i den allmänna opinionen som osedlighetsförfattare. Han fick svårt att försörja sig och hamnade i klorna på procentaren von Schewen.

1851 rymde Almqvist från Sverige. Han var 57 år gammal och misstänkt för mordförsök. Han anklagades för att ha lagt arsenik i havregrynssoppan hos von Schewen som han var skyldig en massa pengar; 18 000 riksdaler. Det är i vår tid lika mycket som flera miljoner kronor.

Han flydde till Amerika där han fortfarande var mycket rädd och undvek andra svenskar, om någon skulle känna igen honom. Han irrade runt i Amerika och sov under bar himmel som en cowboy med ett vedträ som huvudkudde. Han bosatte sig i Philadelphia under namnet Louis Gustavi. Han bodde på Mrs. Nugents pensionat där han underhöll hennes gäster med att spela piano. Han gifte sig med henne trots att han redan var gift hemma i Sverige.

Hela tiden längtade han hem, han saknade det svenska språket och sin familj. Han skrev ett stort och konstigt verk på 1400 sidor: *Om svenska rim*. Han rimmade och rimmade och skrev dikter om allt och var nog hungrig, för många av dikterna handlar faktiskt om mat. Så här kunde det låta:

*Vad bjuder oss uppriktigt Afrika?
Vad visa kan Amerika?
Vad Asien? Vad allt Europa?
Jag trotsar öppet alltihopa.
Men Skandinavien – det är alla dar!
Blott Sverige svenska krusbär har.*

När han kände döden nalkas tog han båten till Europa och till Bremen i Tyskland där han bosatte sig som professor Carl Westerman. Han skrev brev till sin familj i Sverige som berättade att han fortfarande riskerade spöstraff och inte kunde åka hem. Så han satt på sitt rum och renskrev *Om svenska rim*. Han blev äldre och svagare och till slut dog han ensam i Bremen. Han begravdes i en fattigvårdsgrav men dottern åkte ner och hämtade hem liket. Senare begravdes han vid Solna kyrka och med tiden omvärderades bilden av Almqvist. Ellen Key kallade honom Sveriges modernaste författare.

Joseph Martin Kraus (1756 – 1792)

Kraus föddes i Miltenberg am Main i Tyskland och var en tysk-svensk tonsättare. 1778 kom han till Sverige och redan 1780 invaldes han som ledamot av Kungliga Musikaliska Akademien. Han skrev operan *Proserpin* (som vi använde i *Törnrosens teater* i höstas) efter ett utkast av Gustav III. Kungen gillade det han hörde och Kraus fick på kungens bekostnad resa i Europa i fem år för att förkovra sig musikaliskt. Han lärde där känna bl a Haydn, Gluck och Salieri. Det är möjligt att han även träffade Mozart eftersom båda var frimurare.

Då Kraus återvände till Stockholm engagerades han som hovkapellmästare vid Kungliga Operan. Han blev god vän med Carl Michael Bellman och tillsammans skrev de bl a kantaten *Fiskarstugan* (1792) och hyllningssången *Mozarts död* (1792). Verket *Dido och Aeneas* som skrevs för öppnandet av Gustav III:s nya operahus, betraktas som hans största verk. Kraus, som kallas »den svenske Mozart«, hamnade i glömska när kungen mördades och dog sjuk och utfattig vid endast 36 års ålder. Han ligger begravd i Bergshamra i Stockholm.

Den gustavianska tiden

Åren 1772–1809 kallas den gustavianska tiden efter de båda kungarna Gustav III och Gustav IV Adolf. I Europa, inte minst Frankrike, uppstod nya strömningar som ledde till att samhället omvandlades. Om denna tid finns det många bra hemsidor där de politiska händelserna förklaras.

so-rummet.se/kategorier/historia/det-langa-1800-talet/gustavianska-tidens-sverige
sv.wikipedia.org/wiki/Gustavianska_tiden
tacitus.nu/svenskhistoria/gustavian.htm

Om Gustav III finns mängder av böcker, filmer och material på internet. Han hade en stor passion för opera, teater och dans och kulturen fick ett stort uppsving under hans regeringstid. Han grundade Kungliga Operan 1773, Svenska Akademin 1786 och Kungliga Dramatiska teatern 1788; institutioner som finns än i våra dagar.

sv.wikipedia.org/wiki/Gustav_III
historiesajten.se/visainfo.asp?id=68
so-rummet.se/kategorier/gustav-iii

Om maskeradbalen och mordet finns en bra hemsida alltomhistoria.se/artiklar/mordet-pa-gustav-iii/

2001 gjordes två tv-filmer som heter Gustav III:s äktenskap som ger en bra inblick i tiden.

Den finns på SVT:s Öppet arkiv oppetarkiv.se/video/1465199/gustav-iiis-aktenskap-avsnitt-1-av-2

Gustav III & Gustavianska operahuset (där nuvarande Kungliga Operan ligger)

Gustaf Adolf Reuterholm var friherre och styrde Sverige under tiden Gustav IV Adolf var omyndig pga. sitt nära samröre med Karl XIII som var förmyndare. Under hans regim återinfördes tortyr och en del andra lagar som avskaffats av Gustav III. Almqvist verkar ha ansett att Reuterholm var med i anstiftan i mordet på kungen.

Solfjäderspråket

På Gustav III:s tid var solfjädern ett verkligt lyxföremål. Spröten och ytterskivorna gjordes av elfenben, pärlemor, sköldpaddsskal, guld och liknande. Överdraget smyckades med handmålade blommor, landskapsbilder med mera. Berömda målare ägnade sig åt att göra konst på solfjädrar. Bruket var i allmänhet inskränkt till »fina damer«. Solfjädern användes inte enbart för att svalka sig med, utan även som ett verktyg för att i hemlighet konversera. Tänk på det som tidens sms!

madamepauli.blogspot.se/2008/07/solfjadern-solfjadern-var-en-av-de.html
priggles.blogg.se/2011/january/solfjaderns-hemliga-sprak.html

Du har vunnit min kärlek

Kyss mig

Du har förändrats

Jag älskar dig

Fyra olika signaler av Sara Ekman

Om Operaverkstan / Malmö Opera

Operaverkstan är Malmö Operas laboratorium. Sedan starten 2002 har vi tagit fram en mängd föreställningar, fördjupningsmaterial, föreläsningar, samarbeten och mycket mer. Vi har tre huvudspår; att arbeta med klassiker, beställa nyskrivna verk samt att barn och ungdomar medverkar. Malmö Opera är det tredje största operahuset i Sverige, och ägs av Region Skåne (91 %) och Malmö Stad (9 %). Vårt uppdrag är att göra musikteater i hela dess bredd; opera, operett, musikal, konserter, föreläsningar, middagar och många andra evenemang. På Malmö Opera arbetar under ett år ca 800 personer, varav ca 275 är fast anställda.

Vid en uppsättning anlitar Operaverkstan ett konstnärligt team. Den som bestämmer hur sångarna skall agera och formar uppsättningen är regissören, i det här fallet Maria Sundqvist. Scenografen skapar scenbilden och dekoren, kostymerna skapas av kostymdesignern. I *Drottningens juvelsmycke* är Leif Persson både scenograf och kostymdesigner. Sofia Söderberg leder det musikaliska arbetet, dvs orkestern och sångarna. Ljusdesignern Anna Björklund i samarbete med scenografen och regissören bestämmer färger och riktning på ljuset, och påverkar därmed det visuella intrycket.

Inom Malmö Opera finns många med stor hantverks- och yrkesskicklighet. I dekorverkstäderna arbetar snickare, smeder, målare, tapetserare och specialeffektsmakare med att tillverka kulisserna i full skala. I kostymateljén är det skräddare och färgare som tillverkar kostymerna.

Se film från tillverkningen på malmoopera.se

Förutom de redan nämnda finns det många fler yrken som behövs för att allt ska fungera; regiassistenter, sufflöror, repetitörer, rekvisitörer, maskörer, ljus tekniker, koreografer, inspicier, producenter, ekonomer, städare, ljudtekniker, podieinspicier, orkesterchef, notbibliotekarier, dramaturger, marknadsförare, biljettförsäljare, kormästare och många fler.

Medverkande

KONSTNÄRLIGT TEAM

Maria Sundqvist Dramatisering och regi

Som regissör, librettist och konstnärlig ledare för Operaverkstan har Maria tilldelats en mängd utmärkelser och priser. ASSITEJ:s pris för sina insatser inom musikdramatik för barn och ungdom, Svenska Dagbladets Operapris, Kvällspostens Thalia-statyett, Region Skånes särskilda kulturutmärkelse och Musikens Möjliggörare hör till belöningarna. Hennes libretto om Blanche och Marie på NorrlandsOperan utsågs till Årets operahändelse 2014 i DN. På Malmö Operas stora scen har hon regisserat *Trollguld*, *Karmelitsystrarna*, *Oedipus Rex* och senast *Tusen och en natt*. Sedan starten på Operaverkstan har hon skrivit och/ eller regisserat ett femtontal olika uppsättningar, t.ex *Den tjuvaktiga skatan*, *Troll i kulisserna*, *Vivaldis vinter*, *Min älskade Pierrot* och *Faust & Helena*.

Leif Persson Scenografi & kostym

Leif kom till Studiotatern i början av 1980-talet och har sedan dess arbetat med kostym och scenografi i flera fria grupper och projekt. Även arbetat som utställningsscenograf och kostymassistent vid filminspelningar. Första produktionen på Operaverkstan/Malmö Opera var *Prinsessan av Cypern*, och sedan dess har han gjort scenografi och kostym till *Fantasticks*, *Karmelitsystrarna*, *Vivaldis vinter*, *Min älskade Pierrot*, *Andrejs längtan* och *Faust & Helena*. Till nyligen spelade *Tusen och en natt* gjorde han kostym.

Anna Björklund Ljusdesign

Anna arbetar huvudsakligen som ljusbordsoperatör på Malmö Opera men gör förutom det många andra saker. Hon har ljussatt flera uppsättningar på Operaverkstan: *Flygande trumman*, *Fantasticks*, *Vivaldis vinter*, *Troll i kulisserna*, *Min älskade Pierrot*, *Gåvan*, *Andrejs längtan*, *Nonsens* och *Faust & Helena*. Hon är dessutom illustratör och barnboksförfattare. Anna gjorde bl a affischen till *Troll i kulisserna*, den lilla sagoboken till *Tusen och en natt* samt har målat flera tavlor till Operaverkstans uppsättningar, t ex porträttet av änkedrottning Lovisa Ulrika som finns i Verkstans foajé. Barnboken *Björnen och Filuren* finns utgiven på Rabén & Sjögren.

Jonas Forssell Musikarrangemang

Jonas är kompositör och musiker som komponerat både flera operor såväl som teatermusik. Han har varit konstnärlig chef för NorrlandsOperan och Den anden opera i Köpenhamn. Under tre år var han hus tonsättare på Malmö Opera, och komponerade då bl a *Death and the Maiden* och *Hemligheter*. Tillsammans med Maria Sundqvist skrev han Operaverkstans första uppsättning *Stadsmusikanterna* och *Träskoprinssessan*. 1991 belönades han med Svenska Dagbladets operapris. Hösten 2015 doktorerade han vid Operahögskolan i Stockholm.

Sofia Söderberg Musikaliskt ansvarig

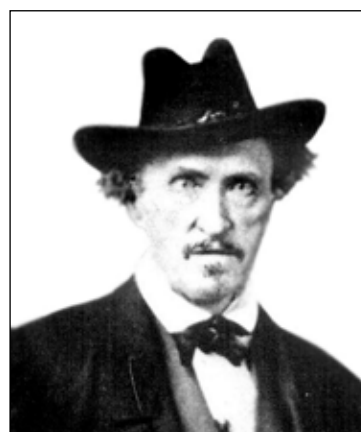
Sofia är dirigent och sångare. Hon har framförallt profilerat sig inom vokalmusik. Hon har två olika musikutbildningar, såväl organist som cello. Hon har varit kormästare på Malmö Opera och arbetat på Operaverkstan som musikalskt ansvarig, dirigent och sångsolist, i t ex *Vivaldis vinter*, *P.S. Jag kommer snart hem!* och *Pierrette & Jacquot*. Sofia leder den internationellt erkända manskören Svanholm Singers samt en nystartad vokalensemble på Malmö Live. Hon är konstnärlig ledare för Lars-Erik Larsson-gymnasiet i Lund och har erhållit ett flertal priser och utmärkelser, både i Sverige och internationellt. För sin dirigering 2012 belönades hon med Lunds kommuns kulturpris.

ENSEMBLE

Sara Ekman Tintomara

Sara är utbildad dansare som också arbetar som koreograf, skådespelare och regissör. Under många år arbetade hon som dansare i Köpenhamn, London och i Sverige med Dansstationens Turnékompani. Sara har bland mycket annat synts i föreställningar av Kajsa Giertz, Gunilla Heilborn, Wies Merckx och Dorte Olesen. Hon har medverkat på Malmö Stadsteater, bl a i *Carmen* och *Kung Oidipus*, och på Helsingborgs stadsteater i *Nils Holgerssons underbara resa* och *Pelle Erövraren*. På Operaverkstan/Malmö Opera har Sara medverkat som dansare i *Träskoprinssessan*, *Flygande trumman*, *Vivaldis vinter*, *Min älskade Pierrot* och *Faust & Helena*, samt som skådespelare och dansare i *Tusen och en natt* och *Törnrosens teater*. Hon debuterade som koreograf i Operaverkstans *Mästersångaren* och har därefter koreograferat såväl *Vivaldis vinter*, *Troll i kulisserna*, *Min älskade Pierrot* och *Faust & Helena*. I Andrejs längtan gjorde hon sin regidebut.

Carl Jonas Love Almqvist som cowboy

Ola Simonsson Almqvist m fl

Ola är sångare, filmskapare och skådespelare. Han medverkade redan i Operaverkstans första opera *Stadsmusikanterna* som en Almqvist-liknande figur. Han ingår i musikerkollektivet Six Drummers och har som sådan belönats med en rad priser, inte minst för kortfilmen *Music for One Apartment and Six Drummers*, som bl a fick en guldbagge för bästa kortfilm samt ett trettiotal utmärkelser på filmfestivaler runt om i världen. Tillsammans med kollegan regisserade han långfilmen *Sound of Noise*, som delvis spelades in på Malmö Opera. På Operaverkstan har Ola dessutom medverkat i *Törnrosens teater*, *Nonsens* och *Tusen och en natt*.

Helena Magnusson Amanda (sopran)

Helena har en masterexamen i klassisk sång från musikhögskolan i Malmö. På scen har hon medverkat i flera uppsättningar på Skånska Operan, senast i *Carmen*. På Operaverkstan/Malmö Opera har hon medverkat i *Törnrosens teater* och *Vi gör en opera*. Hon har också varit skådespelare i dockteater samt korist på Läckö Slott. Sommaren 2016 ska hon medverka i *Det går an* på Läckö Slottopera och medverkar därmed i alla föreställningar som ingår i *Love på Operaverkstan*.

Sebastian Duran Emanuel (baryton)

Sebastian gör sin sista termin på Operahögskolan i Stockholm och *Drottningens juvelsmycke* är hans avslutningspraktik. Han har tidigare studerat vid Musikhögskolan i Malmö och medverkat i flera uppsättningar på Skånska Operan; *La Traviata*, *Rigoletto* och *Barberaren i Sevilla*. I höstas sjöng han huvudrollen i Malmö Operas *Don G*. Han har erhållit flertalet stipendier från bl a Kungliga Musikaliska Akademien, Joel Berglunds stiftelse och Familjen John Andersson i Anderslövs stiftelse.

Björn Löfgren Reuterholm

Björn är utbildad vid Teaterhögskolan i Malmö. Han har sedan examen 2007 mestadels jobbat på Teater 23 där han gjort över 600 föreställningar. Teater för barn och unga är något som engagerar. Björn har också varit verksam på Dalateatern och Skillinge Teater, samt läst in ett 100-tal talböcker. *Drottningens juvelsmycke* blir hans första uppsättning på Operaverkstan.

ORKESTER

Inga Zeppezauer violin, friherrinnan

Sedan sin examen 1992 har Inga jobbat som orkestermusiker bl a på Malmö Symfoniorkester, Musica Vitae, Danska Radions Sinfonietta och Det Kongelige Kapell. Hon har medverkat i flera produktioner på Operaverkstan / Malmö Opera. Den första var som Dolly i *Dollys Beauty Shop* 2006, därefter *Min älskade Pierrot*, *Andrejs längtan*, *Faust & Helena* och i höstas *Don G* på turné. Hon är också ofta anlita som musiker i Malmö Operaorkester. På Malmö Stadsteater har hon varit med i *Ingvar! En musikalisk möbelsaga* och *Cabaret*.

Jake Maczynski valthorn, hovman

Jake började spela horn i hemlandet Kanada vid 15 års ålder, men bor sedan 5 år tillbaka i Malmö. Han tog kandidatexamen vid Musikhögskolan i Malmö förra året och studerar nu vid Det Kongelige Danske Musikkonservatorium i Köpenhamn på mastersnivå med inriktning musiker och pedagog. Jake är en aktiv frilansare och kammarmusiker i många olika sammanhang.

Halel Levin oboe

Halel har fått sin musikaliska grundutbildning i Israel, men studerar sedan 2013 vid konservatoriet i Köpenhamn. Hon är under året utbyttestudent vid Conservatoire Supérieur de music i Paris. Hon har fått flera fina stipendier och utmärkelser sedan hon började med studierna. Hon har medverkat i Malmö Operaorkester, Malmö Symfoniorkester, Helsingborgs symfoniorkester samt på Det Ny teater i Köpenhamn.

Magnus Lorinius kontrabas, hovman

Magnus är utbildad kontrabasist vid Musikhögskolan i Malmö där han tog Masterexamen 2010. Han har hunnit med att spela med flera av landets orkestrar bl a Musica Vitae, Wermland Opera och Kungliga Filharmonikerna. Han spelar även teorb (barockluta) och arrangerar jazzjam.

LOVE PÅ OPERAVERKSTAN

Säsongen 2015/16 fördjupar vi oss i Carl Jonas Love Almqvists spännande författarskap. I en brytningstid mellan romantik och realism, viger han sitt liv åt litteraturen och de viktiga frågorna om hur vi ska leva våra liv. Sina romaner, dikter, artiklar och musikstycken gav Almqvist ut i samlingen Törnrosens bok. Törnrosen, med sin vackra blomma och vassa tagg, representerar skönhet och smärta, glädje och sorg. Dess enkelhet, med ljuv doft och nyttiga nypon, kom att bli ett ideal för Almqvist, liksom att den står som en mystisk religiös symbol. Hans romaner är teatrala, ofta övergår de omärkligt till spelscener med dialoger eller en aria.

*Maria Sundqvist
Konstbärlig ledare Operaverkstan*

Text ur föreställningen

Scen 5 Natten efter mordet

Amanda möter Ankarström på galgbacken, sent på natten.

Ankarström

Du fryser, min kappa är stor och vid.

Han hänger halva kappan över hennes axlar, den andra hälften över sig själv. De går.

Amanda

Tack för er godhet. – Jag fryser. Ta av masken!

Ankarström

I natt bär jag min mask. I morgon bortlägger jag masken. I övermorgon huvudet.

Amanda

Släpp mig, det är mycket kallare under er kappa än förut – släpp – vem är Ni?

Ankarström

Jag är en person med huvud. Nämligen ännu så länge.

Amanda

Vem är Ni?

Ankarström

Det vore oklokt att nämna. I morgon kanhända får du, får Stockholm, får Europa höra mitt namn.

Amanda

Ni är den, som har...

Ankarström

Det har misslyckats!

Amanda

Vad har misslyckats?

Ankarström

Kungen lever.

Amanda

Lever! Ah, det avskyvärda skottet tog inte? Himmelens Gud vare lovad!

Ankarström

Nu finns för dem alla ej annat än fly. Jag stannar, och tiger – tiger om dem.

Övningar

Att bära på en hemlighet

Ankarström har just försökt mörda kung Gustav III, men mordförsöket verkar ha misslyckats. I scenen ovan träffar han den för honom helt okända Amanda. Han verkar ha ett behov att berätta om sitt dåd.

1. Dela in klassen två och två. Läs igenom scenen, den ena som Amanda, den andra som Ankarström. Låt den som läser Amanda tänka igenom scenen, och fundera på vad hon tänker i varje replik. På motsvarande sätt gör den som läser Ankarström, fundera på vad han tänker i varje replik. Håll resultatet hemligt, men låt det påverka en ny genomläsning.
2. Läs igenom scenen på nytt. Låt de som läst Ankarström fundera på vad Amanda tänker på, och be dem skriva ner en undertext på ett papper. På motsvarande sätt skriver de som läst Amanda ner en undertext som gäller Ankarström.
3. Be alla som läst Amanda utse en representant inom gruppen som ska spela Amanda. Bygg en staty, ge ett kroppsuttryck för Amandas känsla i scenen. Gör samma sak med Ankarströms grupp.
4. Be alla Ankarström att lägga sin lapp bakom statyn av Amanda. Be alla Amanda att lägga sin lapp bakom statyn av Ankarström. Låt en i taget av Amanda att ta en lapp i högen bakom Amandastatyn och läsa upp undertexten. Gör samma sak med Ankarström.

Diskutera: Vilken roll spelar undertexten för en teaterföreställning. Kom alla tankar och känslor fram? Finns det någon skillnad mellan den privata versionen och rollens version?

Musikens betydelse som undertext

Dela in deltagarna i grupper om fyra. Utse i varje grupp en dirigent, en regissör samt skådespelarna Amanda och Ankarström.

Texten från librettoutdraget ska läsas till olika musikbakgrunder.

Dirigenten ger impulser till skådespelarna när de framföra sina repliker.

Regissören ger instruktioner till skådespelarna hur de ska framföra sin text, känslor, uttryck, hastighet m m. Skådespelarna framför sina repliker enligt instruktionerna från regissören, och när dirigenten ger sina impulser.

Pröva att använda olika sorters musik, t ex

1. Början av Kraus *Pantomime* som används i föreställningen.

[youtube.com/watch?v=cHw4I4_vONo](https://www.youtube.com/watch?v=cHw4I4_vONo)

2. Beethovens *Ödessymfoni nr 5*

[youtube.com/watch?v=6z4KK7RWjmk](https://www.youtube.com/watch?v=6z4KK7RWjmk)

3. Saties *Gymnopédie nr 1*

[youtube.com/watch?v=S-Xm7s9eGxU](https://www.youtube.com/watch?v=S-Xm7s9eGxU)

Hur påverkas vi och uppläsningen av de olika musikintrycken?

